

Ion MACRI

Mai întâi despre semnificația Paștelui

Prof. Dr. Ing. **Ion Macri** este licențiat al Facultății de Geodezie, Universitatea Tehnică de Construcții București și al Facultății de Teologie "Sfânta Tereza", Universitatea București. Este doctor în Informatică, Conferențiar la Facultatea de Geodezie București și Profesor asociat la Facultatea de Geologie, Universitatea de Petrol și Gaze Ploiești. Este colaborator permanent la *Axioma*, revistă de literatură, știință, religie, artă, din Ploiești.

Timpul Paștelui

Cuvântul Paște provine de la cuvântul ebraic Pesach având înțelesul de trecere, eliberare și presupune o jertfă pentru eliberare, care instituie un legământ.

Pentru evrei, Paștele este eliberarea din robia egipteană la anii 1250 î. H. de către Însuși Dumnezeu care îi călăuzește prin Moise spre Patria lor. Jertfa eliberării a fost un miel fără prihană pe care fiecare familie l-a înjunghiat spre seară și l-a mâncat în noaptea păsirii Egiptului. Poporul evreu străbate Marea Roșie ca pe uscat, ajunge la muntele Sinai și aici Atotputernicul Dumnezeu, Tatăl și Creatorul lumii dăruiește acestui Popor ales Legea de viațuire pe pământ și încheie cu el un Legământ de fidelitate, în sângele animalelor de jertfă, după obiceiul vremii. Apoi, pentru nenumărate împrejurări de infidelitate ale oamenilor, străbat cu toții timp de 40 de ani deșertul Sinai, sub conducerea lui Moise și a lui Aaron preotul fratele său, care vegheau la împlinirea Legii. După trecerea acestui timp, o nouă generație va intra și va cuceri, sub conducerea lui Ioșua fiul lui Navi, Țara Făgăduinței, Canaanul de atunci, Palestina de azi, țara promisă strămoșilor lor, patriarhilor Abraham, Isaac și Iacob. Aici se statornicește și la anii 1000 î.H., întemeiază sub regele David și apoi sub fiul său Solomon un regat puternic și strălucit. Pentru creștini, Paștele este eliberarea umanității din robia pământească a păcatului și a morții veșnice prin jertfa iubitoare și de bună voie, a pătimirii, a răstignirii pe cruce și a morții lui Mesia. Prin aceste sfinte, mântuitoare și înfricoșătoare pătimiri, oamenii capătă iertarea păcatelor și redobândesc viața veșnică în Împărăția Cerurilor, în care intră sub conducerea lui Mesia cel Înviat. Mesia, profet, preot și rege, este trimisul Bunului Dumnezeu, așteptat de la începuturile istoriei omenești - după cădere, ca Domn și Mântuitor al întregii omeniri. El este, pentru cei ce cred în El, Iisus Nazarineanul, născut în Bethleemul Iudeii, din spița regală a lui David, Fiul lui Dumnezeu prin învățăturile și faptele sale. Numele în limba ebraică este Ioșua și înseamnă *Dumnezeu mântuie* și a fost transcris, prin limba greacă în limba română, în Iisus, iar Mesia care înseamnă *Unsul lui Dumnezeu* este transcris, în mod analog, în Christos sau Hristos. Era creștină este datată de la anii nașterii

sale. Mesia învață împlinirea și desăvârșirea Legii vechiului Legământ în chipul cel mai adevărat și mai adânc spiritual cu putință. Mesia a încheiat un Nou Legământ cu toți oamenii din toate timpurile și toate locurile, în sângele său: acesta a fost crezut și transmis prin apostolii săi și urmașii lor. Mesia cere oamenilor renașterea de sus, din apă și din duh, Duh sfânt de adevăr și de fidelitate și de iubirea a lui Dumnezeu și a aproapelui, Duh de credință în moartea și Învierea Lui.

Paștele ebraic devine o prefigurare a Paștelui creștin.

Despre calculul datei Paștelui

Există astăzi trei date anuale, rezultate din trei calcule diferite, pentru retrăirea evenimentului Paștelui: una este pentru Paștele ebraic și două sunt pentru Paștele creștin, respectiv catolic și protestant pe de o parte și ortodox pe de altă parte. Ele sunt legate între ele, atât din punctul de vedere a semnificației, cât și al calculului.

Timpul Paștelui este calculat ca să coincidă cu timpul ieșirii evreilor din Egipt: prima lună plină a primăverii, adică după ziua a paisprezecea a lunii Abib, sau în re-denunțarea babiloniană, luna Nisan. Sărbătoarea este poruncită în cărțile Vechiului Testament Ieșirea 12, Numerii 9, Deuteronom 16, ș.a. Paștele, "așezământ veșnic", se deschide în ziua întâia cu o adunare sfântă, cuprinde săptămâna azimelor, "a pâinii amare" și se încheie în ziua a șaptea tot cu o adunare sfântă. Cel care nu ar face Paștele, "sufletul acela să se stârpească din poporul său, că n-a adus dar Domnului la vreme. Omul acela își va purta păcatul său" (cartea Numerii 9).

La evrei, ca la popoarele antice în general în perioada arhaică, anul începea cu prima lună a primăverii*, luna calendaristică începea cu faza de lună nouă și după paisprezece zile urmează faza de luna plină.

„Făcut-ai luna spre vreme, soarele și-a cunoscut apusul său”, Psalmul 103.

Calendarul ebraic este luni-solar, adică e bazat pe timpul de rotație al lunii împrejurul pământului acordat cu durata anului solar. Anul lunar are 12 luni de 29 sau 30 zile. Ca să

anuleze întârzierea față de anul astronomic solar, din anul 367 î.H., astronomii babilonieni adăugau, la intervale fixe, 7 luni în 19 ani, creând astfel ani lunari bisecți. Acest ciclu, de 19 ani cuprinzând 235 de luni, a fost numit *Metonic* de Grecii Seleucizi și introdus în tot Orientul. El face, odată la 19 ani, să coincidă calendarul luni-solar cu anul solar la o diferență mai mică de 2 ore. Pe aceste baze, în anul 359 d.H. patriarhul Hillel al II-lea a instituit actualul calendar ebraic, care are o întârziere de 1 zi la 216 ani față de anul astronomic solar. Anul ebraic poate avea, pentru anii ne-bisecți 353 zile (defectiv) or 354 zile (normal) or 355 zile (excesiv) și analog pentru anii bisecți 383, 384, 385 zile. Anul ebraic are legături și influențe cu și de la anul solar. Un exemplu este la calculul datei sărbătorii "Binecuvântarea Soarelui" care se face din 28 în 28 de ani în timpul echinoxului vernal. În această zi se așteaptă ca soarele să ocupe pe cer o poziție similară cu cea din ziua creației lui. Ultimul an al sărbătorii a fost 1981 și urmează 2009, 2037, etc., la data fixă de miercuri 8 aprilie. De ce, pentru că logic, cum 21 martie nu este *miercuri*, ci *sâmbătă*, ar trebui să fi fost aleasă ziua de miercuri 25 martie? Da, dar actuala dată are 14 zile întârziere - din cauza calendarelor**.

Pentru a determina prima lună a primăverii, se observă cu strictețe succesiunea și durata lunilor ebraice, începând cu luna Rosh Hashanah compensându-se zile în funcție de anii simpli sau bisecți și de considerentele religioase, care impun, pe ansamblul unui an liturgic, ca anumite sărbători să cadă în anumite zile ale săptămânii. Data Paștelui, care teoretic ar putea fi în fiecare din zilele săptămânii fiind legată de luna plină, are uneori o variație de o zi, față de ziua fazei de lună plină. Pesach se serbează în a doua lună a primăverii în unii din anii bisecți, din cauza întârzierii calendarului.

Calendarul creștin este solar, adică e bazat pe timpul de rotație al pământului împrejurul soarelui. Pentru a determina prima lună a primăverii, se consideră data echinoxului de primăvară de la 21 martie și respectiv pentru luna pascală, prima lună plină după această dată. Această regulă a fost stabilită la primul Conciliu ecumenic de la

Niceea în anul 325. Până aici cele două moduri de calcul conduc la același rezultat. Dar tot la Niceea s-a stabilit să fie păstrată săptămâna pascală din timpul pătimirii și Învierii Mântuitorului. Din toate referințele evanghelice, precum la Sf. Ev. Ioan 19, 31: „Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile pe cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia...”, sau la Sf. Ev. Matei 28, 1: „După ce a trecut sâmbăta, când se lumina de ziua întâi a săptămânii...”, reiese că răstignirea Domnului a avut loc vineri în ziua pregătirii Paștelui***, că a doua zi sâmbăta era Paștele ebraic și că Învierea s-a împlinit în prima zi a săptămânii, sau se mai spune *în ziua a opta*, numită de atunci ziua Domnului, Duminică. Cu ea începe Noua Creație, care deschide oamenilor Împărăția lui Dumnezeu și *viața veacului ce va să fie*. Iată motivul pentru care Paștele creștin va fi serbat Duminică și nu va mai coincide cu Paștele ebraic. Rezultă de aici că Paștelui ebraic de la lună plină va precede Paștele creștin, care are o întârziere față de el variind de la 1 până la 7 zile; întârzierea de 7 zile se produce la coincidența celor două sărbători în ziua de Duminică, când creștinii așteaptă Duminică din următoarea săptămână. Există aici și o semnificație teologică: creștinii îl serbează întotdeauna pe Iisus ce Înviat, nu pe cel mort care s-a odihnit în mormânt cu trupul în ziua de Pesach.

Creștinii au folosit la Conciliul de la Niceea calendarul Iulian. Acesta fusese conceput de astronomul Sosigene din Alexandria Egiptului după criteriile formulate de Iulius Cezar și introdus din anul 46 î.H. Anul solar are 12 luni, de 30 sau 31 zile, în afară de februarie care are 28, în total 365 de zile. Ca să se anuleze întârzierea față de anul astronomic solar, se adăuga o zi la 4 ani, creând astfel ani solari bisecți de 366 zile, cu luna februarie de 29 de zile.

Calendarul Iulian are o întârziere de 1 zi la 133 ani. În anul 1582, acumulate 10 zile de întârziere față de anul astronomic solar, adică față de data corectă a echinoxului de primăvară. Atunci, Papa Grigore al XIII-lea a cerut suprimarea celor 10 zile de întârziere și corectarea calendarului Iulian. Lucrul s-a realizat prin suprimarea zilei din anii seculari bisecți nedivizibili cu 400. De exemplu anii 1700, 1800, 1900 nu au mai fost bisecți, iar anul 2000 a rămas bisect. Astfel a luat naștere calendarul Gregorian care are o întârziere de 1 zi la 3300 ani.

(continuare în pagina 15)